

COMPENSATIECOMMISSIE

Zaaknummer Compensatiecommissie 2015CC736a en b
Zaaknummer Klachtencommissie 2011T309(1) en (2)

datum uitspraak 16/11/2016

De Compensatiecommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (hierna ook te noemen: de Compensatiecommissie) geeft op grond van de Compensatieregeling R.-K. Kerk Nederland, Compensatie na seksueel misbruik van minderjarigen (hierna ook te noemen: de Compensatieregeling), het volgende advies naar aanleiding van de aanvraag tot compensatie door:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: verzoeker,
bijgestaan door: mr. R.A. Hebly, advocaat te Amersfoort,

te voldoen door:

de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus,
gevestigd te Breda,
hierna te noemen: verweerder,
bijgestaan door: mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

1. Verloop van de procedure

1.1 Het aanvraagformulier voor het verkrijgen van compensatie wegens vastgesteld seksueel misbruik van een minderjarige door een persoon verbonden aan een R.-K. instelling in Nederland is door de griffie van de Compensatiecommissie ontvangen op 10 december 2015. Ook zijn ontvangen twee adviezen van de Klachtencommissie waarin het seksueel misbruik gegrond is verklaard, evenals de beslissingen van verweerder daarop. Het gaat om:

a. het advies van de Klachtencommissie d.d. 17 november 2014 met zaaknummer 2011T309(1) tegen [aangeklaagde 1], [aangeklaagde 2] en [aangeklaagde 3], met de brief van verweerder d.d. 8 december 2014, waarin verweerder te kennen geeft de gegrondverklaring jegens [aangeklaagde 1], [aangeklaagde 2] en [aangeklaagde 3] over te nemen, alsmede om

b. het advies van de Klachtencommissie d.d. 7 juli 2015 met zaaknummer 2011T309(2), tegen [aangeklaagde 4], met de brief van verweerder d.d. 8 oktober 2015 waarin verweerder te kennen geeft de gegrondverklaring jegens [aangeklaagde 4] over te nemen.

Het door verweerder ingevulde antwoordformulier is eveneens door de griffie ontvangen.

1.2 Bij brief van 16 maart 2016 heeft de voorzitter van de Compensatiecommissie op de voet van artikel 19 van de Compensatieregeling nadere vragen gesteld aan verzoeker aangaande de

geleden vermogensschade. Namens verzoeker is de schade van verzoeker schriftelijk onderbouwd bij brief d.d. 9 mei 2016. Verweerder heeft hierop bij brief d.d. 8 juni 2016 gereageerd.

1.3 Door het indienen van het aanvraagformulier heeft verzoeker aangegeven akkoord te gaan met de Compensatieregeling. Ook verweerder heeft de Compensatieregeling aanvaard. Beide partijen hebben afschriften gekregen van alle genoemde stukken die deel uitmaken van het dossier waarover de Compensatiecommissie beschikt.

2. De vaststaande feiten

Voor de beoordeling van de aanvraag tot compensatie gaat de Compensatiecommissie uit van de feiten en omstandigheden, zoals deze door de Klachtencommissie in haar twee adviezen zoals onder 1.1 genoemd, zijn vastgesteld en gegrond zijn bevonden. Ter zijde wordt opgemerkt dat verzoeker weliswaar ook melding maakte van fysiek geweld (met gehoorschade tot gevolg) dat hem in Huize St. Joseph is aangedaan, maar dat de Compensatiecommissie dat aspect niet in haar afweging kan betrekken aangezien de Compensatiecommissie alleen bevoegd is tot advisering omtrent seksueel misbruik. Nu in het advies van de Klachtencommissie niet een verband bewezen is verklaard tussen het seksueel misbruik en het fysiek geweld, laat de Compensatiecommissie dat aspect buiten beschouwing.

Kort weergegeven en nader beschreven in beide adviezen van de Klachtencommissie gaat het in deze zaak om het navolgende seksueel misbruik.

Direct na verzoekers geboorte zijn de ouders van verzoeker uit de ouderlijke macht gezet en is verzoeker bij een [congregatie] in [plaats] geplaatst. Hij heeft aldaar tot ongeveer zijn zesde jaar verbleven. Omstreeks [jaartal] is verzoeker overgeplaatst naar [internaat] in [plaats], alwaar hij vervolgens van zijn zesde tot ongeveer achttiende jaar (dus ruim 12 jaar) heeft verbleven.

Het hieronder beschreven seksueel misbruik heeft plaatsgevonden toen verzoeker tussen de 12 en 16 jaar oud was. Het seksueel misbruik door [aangeklaagde 4] vond plaats toen verzoeker 12 jaar oud was.

Misbruik door wijlen [burgerlijke naam aangeklaagde 1] (hierna: [aangeklaagde 1])

[aangeklaagde 1] was onder meer groepsleider van verzoekers groep en begeleider van zomerkampen van [internaat]. Gedurende een schooljaar heeft verzoeker een aantal malen voor het slapen gaan of bij het kampvuur bij [aangeklaagde 1] op schoot moeten zitten om een liedje te zingen. [aangeklaagde 1] heeft bij die gelegenheden tegen verzoeker aangereden en het was voor verzoeker duidelijk dat [aangeklaagde 1] opgewonden was. [aangeklaagde 1] was - blijkens een in [jaartal] afgenomen intelligentietest- een matig intelligent persoon met een IQ van 80.

Misbruik door wijlen [burgerlijke naam aangeklaagde 2] (hierna: [aangeklaagde 2]):

[aangeklaagde 2] was broeder op het internaat en leraar [vak] op de [lagere beroepsopleiding]. Verzoeker ging van zijn 14de tot zijn 17de naar de [lagere beroepsopleiding] en kreeg daar les van [aangeklaagde 2]. In de periode van [jaartal]-[jaartal] heeft [aangeklaagde 2] eenmaal verzoeker betast aan zijn geslachtsdeel over diens kleding heen en tweemaal heeft hij verzoeker aan zijn geslachtsdeel betast in de broek van verzoeker. Dit gebeurde tijdens de les of de bijles in de kamer van [aangeklaagde 2].

Misbruik door wijlen [burgerlijke naam aangeklaagde 3] (hierna: [aangeklaagde 3]):

[aangeklaagde 3] was werkzaam op het internaat. Hij vervulde vanaf 1960 (tot 1982) de functie van directeur. Aanvrager had weinig met hem van doen. Op een middag, aanvrager was toen 15 of 16 jaar oud, werd hij door [aangeklaagde 3] meegenomen naar zijn vertrek. [aangeklaagde 3] zei dat aanvrager zich niet goed douchte en nam hem mee naar de douche van de paters. Aanvrager moest zich uitkleden en onder de douche gaan staan. [aangeklaagde 3] kleepte zich ook uit en kwam ook onder de douche staan. Vervolgens begon hij aanvrager in te zepen waarbij [aangeklaagde 3] bijzonder veel aandacht had voor de billen en bilspleet van verzoeker. Vervolgens werd verzoeker gedwongen [aangeklaagde 3] af te trekken. Nadat dit drie keer was voorgevallen is verzoeker [aangeklaagde 3] op het internaat gaan mijden. Nadien is aanvrager [aangeklaagde 3] nog een keer tegengekomen in de grotten. Ook daar moest hij [aangeklaagde 3] aftrekken.

Misbruik door [burgerlijke naam aangeklaagde 4] (hierna: [aangeklaagde 4]):

[aangeklaagde 4] was in [internaat] de groepsleider van groep 6, de groep waar verzoeker toe behoorde. Iedere zaterdag werd er door de jongens op [internaat] gedoucht. [aangeklaagde 4] liep dan over de richel boven de douches om toezicht te houden. Op een gegeven moment moest aanvrager met [aangeklaagde 4] mee naar boven naar de slaapzaal, omdat hij zich niet goed gewassen zou hebben. Op de slaapzaal aangekomen, moest aanvrager zich van [aangeklaagde 4] uitkleden. Vervolgens werd hij met zijn hoofd en bovenlichaam in een wasbak met ijskoud water geduwd. Daarna werd aanvrager gedwongen om [aangeklaagde 4] oraal te bevredigen. [aangeklaagde 4] kwam daarbij klaar in de mond van aanvrager.

Niet lang daarna werd aanvrager 's nachts door [aangeklaagde 4] uit bed gehaald en meegenomen naar de slaapkamer van [aangeklaagde 4]. Hij zei toen tegen aanvrager dat hij iets ging doen wat misschien pijn zou doen, maar dat het mee zou vallen als aanvrager zich zoveel mogelijk zou proberen te ontspannen. Aanvrager moest zijn pyjama en onderbroek uitdoen en werd over een stoel gelegd. Terwijl hij hier lag, heeft [aangeklaagde 4] verzoeker verkracht. De drie daarop volgende avonden heeft [aangeklaagde 4] aanvrager wederom op dezelfde brute wijze anaal verkracht.

Dit seksueel misbruik heeft plaatsgevonden in de periode [jaartal-[jaartal]]. Aanvrager was bij aanvang van dit seksueel misbruik 12 jaar oud.

3. Het bewijs en de categorie-indeling

3.1 bewijs

Het bewijs van seksueel misbruik, van de aard daarvan en van de relevante bijkomende omstandigheden is door verzoeker geleverd door overlegging van de twee schriftelijke adviezen van de Klachtencommissie zoals vermeld onder 1.1 a en b, gegeven naar aanleiding van de klachten van verzoeker. In voornoemde adviezen zijn de klachten van verzoeker gegrond verklaard. Dit advies is voorzien van de schriftelijke beslissingen van de kerkelijke gezagsdragers van de aangeklaagden tot overname van de adviezen.

3.2 categorie-indeling

Gelet op het jegens verzoeker gepleegde seksueel misbruik, zoals vermeld onder 2 en het geleverde bewijs daarvan zoals vermeld onder 3.1, oordeelt de Compensatiecommissie dat sprake is van 'uitzonderlijk seksueel misbruik', als bedoeld in de eerste zinsnede van artikel 5 sub 5 van de Compensatieregeling. De Compensatiecommissie komt tot dit oordeel gelet op de volgende **en verzwarende** omstandigheden:

- Het misbruik ving aan op de jonge leeftijd van 12 jaar.
- Het misbruik heeft plaatsgevonden gedurende meerdere jaren.
- Het misbruik bestond uit betasting van intieme delen, aanrijden, aftrekken, anale verkrachtingen en orale handelingen.

- Het misbruik heeft regelmatig, althans meerdere malen, plaatsgevonden.
- Het misbruik vond plaats in het tehuis dat op dat moment 'thuis' was voor verzoeker en waardoor zijn gevoel van veiligheid werd geschaad.

Ten overvloede merkt de Compensatiecommissie op dat hoewel hier sprake kan zijn van seksueel misbruik dat in meerdere categorieën zou kunnen vallen, voor de te adviseren uitkering volgens de toelichting op de Compensatieregeling alleen de hoogste categorie geldt (zie Toelichting op de Compensatieregeling, paragraaf De categorieën, 4^e alinea).

4. Bedrag financiële compensatie en kosten rechtsbijstand

algemeen

4.1 De Compensatieregeling kent, zoals de toelichting bij de Compensatieregeling het omschrijft, een tegemoetkoming naar billijkheid in de schade ontstaan door seksueel misbruik. In een aantal gevallen zal de compensatie de schade dekken, in een aantal gevallen zal dat niet zo zijn. De in deze regeling omschreven compensatie heeft het karakter van smartengeld ter erkenning van het jegens verzoeker gepleegde seksueel misbruik en ter genoegdoening van het geschokte rechtsgevoel. Het is bedoeld om een materiële vergoeding te bieden ter verzachting van het gedurende vele jaren ondergane psychisch leed, de pijn, het verdriet en de gederfde levensvreugde. Tevens is de vergoeding, zoals de toelichting op de regeling vermeldt, bestemd voor vergoeding van sommige uitgaven die gedaan zijn ten gevolge van het misbruik, afgezien van de vergoeding voor vermogensschade, als bedoeld in artikel 5 onder 5 van de Compensatieregeling.

standpunt verzoeker

4.2 In reactie op de brief van de voorzitter van de Compensatiecommissie waarin krachtens artikel 19 van de Compensatieregeling verzoeker in de gelegenheid is gesteld om zijn vermogensschade veroorzaakt door het seksueel misbruik toe te lichten, heeft mr. Hebly voornoemd bij brief d.d. 9 mei 2016 de gestelde vermogensschade nader toegelicht. De brief laat zich als volgt samenvatten.

Verzoeker heeft zowel op de lagere school als de [lagere beroepsopleiding] twee keer gedoubleerd. Verzoeker heeft de [lagere beroepsopleiding] uiteindelijk niet afgerond. Dit was helemaal niet het type opleiding dat hij wilde volgen, want het was onder zijn niveau en daardoor was hij ongemotiveerd. Hij heeft van zijn [leeftijd] tot zijn [leeftijd] jaar diverse kortdurende dienstverbanden gehad. Hij is vervolgens naar [land] vertrokken en in die periode is hij eigen [producten] gaan maken die hij op markten verhandelde. In [jaartal] kwam hij terug in Nederland, alwaar alles fout ging en later een opname volgde in een [instelling]. Desondanks heeft verzoeker zich toen als [beroep] ontwikkeld en een eigen [onderneming] in [plaats] geopend. Hij kwam vanaf [jaartal] rond van een bijstandsuitkering, die werd beëindigd in verband met zijn [onderneming] in [plaats]. In [jaartal] is verzoeker met terugwerkende kracht per [datum] duurzaam en volledig afgekeurd voor werk. Later - toen hij ook zijn partner had ontmoet - is het hem financieel beter af gegaan.

In de hypothetische situatie zonder seksueel misbruik zou verzoeker eerder in zijn leven zijn talenten hebben kunnen ontplooien, zou hij beter in staat zijn geweest een zakelijk netwerk te onderhouden en zou hij minder argwanend zijn geweest. Verzoeker heeft weliswaar geen gemakkelijke jeugd gehad en is niet zonder reden in een internaat geplaatst, maar als hij niet seksueel zou zijn misbruikt, zou zijn psychische problematiek niet zo ernstig zijn geweest, had hij niet hoeven te worden opgenomen, had hij langduriger kunnen deelnemen aan het arbeidsproces en zou hij niet jarenlang van een bijstandsuitkering hebben hoeven leven.

De totale vermogensschade, bestaande uit misgelopen inkomsten, wordt begroot op €221.860 netto en daarin is zijn pensioenschade nog niet verdisconteerd. Verzoeker wenst daarom aanspraak te maken op de maximale vergoeding in categorie 5.

standpunt verweerder

4.3 Verweerder heeft bij brief d.d. 8 juni 2016 verklaard zonder meer in te zien dat het seksueel misbruik ernstig was en niet zal hebben bij gedragen aan een stabiele ontwikkeling van verzoeker. Verweerder wijst er echter ook op dat dat daarnaast - zoals verzoeker zelf ook onderkent eveneens sprake is geweest van een ongunstige thuissituatie waardoor hij uit huis is geplaatst en van een voogd die verzoekers ambities om naar de [opleiding] te gaan, belemmerde. Daarnaast wijst mr. Baetens op het grillige inkomstenverloop van verzoeker als [beroep], waarbij zijn inkomsten over [jaartal] lager dan op bijstandsniveau liggen, hetgeen immers de vraag doet rijzen naar de juistheid van de hoogte van de gestelde vermogensschade. Voorts wijst mr. Baetens erop dat er geen aanknopingspunten zijn om te kunnen veronderstellen dat verzoeker - indien hij niet zou zijn misbruikt - eerder in zijn leven als [beroep] in zijn eigen onderhoud had kunnen voorzien.

overweging Compensatiecommissie

4.4 Nu naar het oordeel van de Compensatiecommissie in deze zaak sprake is van een geval van uitzonderlijk seksueel misbruik als bedoeld in categorie 5 geldt, aldus de toelichting, niet de voorwaarde, dat het causaal verband tussen het seksueel misbruik en de vermogensschade zonder gereede twijfel aanwezig dient te zijn. Gezien de bijzondere ernst van het bovengenoemde seksueel misbruik en gezien de bijkomende omstandigheden ligt in de visie van de Compensatiecommissie vermogensschade als gevolg van het misbruik in gevallen van 'uitzonderlijk seksueel misbruik' voor de hand. Wel dient ook in geval van uitzonderlijk seksueel misbruik de gestelde vermogensschade en het causaal verband met het seksueel misbruik in enige mate aannemelijk te zijn gemaakt.

4.5 De in deze procedure te beantwoorden vraag luidt als volgt: is voldoende aannemelijk dat verzoeker - indien hij niet seksueel zou zijn misbruikt - hoger zou zijn opgeleid en ongeveer 10 jaar eerder in zijn leven in staat zou zijn geweest om in zijn eigen inkomen te voorzien (door zijn werk als kunstenaar).

Allereerst overweegt de Compensatiecommissie dat het doubleren op de lagere en middelbare school niet in een causaal verband staat met het onderhavige seksueel misbruik, omdat op de lagere school het seksueel misbruik nog niet had plaatsgevonden en het doubleren op de middelbare school, aldus verzoeker zelf, moet worden geweten aan het feit dat dit niet het type opleiding was waar zijn interesse naar uitging.

4.6 Het is niet eenvoudig om een beeld te schetsen van hoe verzoekers leven zou zijn verlopen in de hypothetische situatie zonder seksueel misbruik.

Enerzijds moet onder ogen worden gezien dat verzoekers thuissituatie om uiteenlopende redenen problematisch was en dat de voogd verzoeker destijds niet de mogelijkheid heeft willen geven om zich te ontwikkelen in de door hem zo gewenste [richting].

Anderzijds vermelden de overgelegde verzekeringsgeneeskundige rapportages d.d. [data] (opgesteld door [naam], verzekeringsarts) dat verzoeker verward en labiel is, en dat de opgevraagde huisartseninformatie het beeld van de verzekeringsarts bevestigde, namelijk dat bij verzoeker sprake is van een [soort]stoornis met [soort]stoornissen en dat hij niet geschikt is om deel te nemen aan het reguliere arbeidsproces omdat sprake is van een langdurig onvermogen tot basale sociale activiteiten. Onder anamnese staat vermeld dat verzoeker sedert [jaartal] is gaan nadenken over zijn steeds erger wordende psychische problematiek zodanig dat hij in [jaartal] psychische begeleiding kreeg.

Als verklaring daarvoor staat vervolgens onder anamnese vermeld: *“In zijn jeugd heeft hij traumatische ervaringen gehad met name seksueel misbruikt te zijn in een internaat in [provincie] waar hij tot zijn 18^e jaar verbleef. Herbelevingen in de vorm van zich opdringende herinneringen, nachtmerries, slaapstoornissen.”*

Ook het huisartsenjournal maakt in [jaartal] melding van seksueel misbruik op het internaat en van een psychiatrische opname.

4.7 Gelet op bovenstaande bewijsstukken (waar de Compensatiecommissie bewijskracht aan toe kent nu zij dateren van ruim voordat de publieke media-aandacht voor het kerkelijk misbruik is ontstaan) is voor de Compensatiecommissie voldoende aannemelijk geworden dat verzoeker door het seksueel misbruik beschadigd is geraakt in zijn ontwikkeling en dat dit gevolgen heeft en heeft gehad voor zijn vermogen om in zijn levensonderhoud te voorzien. Verzoeker is argwanend, heeft moeite om onder gezagsstructuren te werken, moeite met het onderhouden van een sociaal of zakelijk netwerk en is destijds vanwege zijn psychische toestand (waarbij het seksueel misbruik expliciet als een veroorzakende factor is genoemd) ongeschikt bevonden om in een reguliere baan werkzaam te zijn. Aannemelijk is dat hij - in de hypothetische situatie waarin hij niet seksueel zou zijn misbruikt - eerder en beter in staat zou zijn geweest zijn beroepsmatige leven vorm te geven omdat hij in dat geval in mindere mate gehinderd zou zijn geweest door de psychische beperkingen waar hij thans in zijn leven wel mee kampt en heeft gekampt. Dit betekent dat een gedeelte van de gestelde vermogensschade voor vergoeding in aanmerking dient te komen, gedeeltelijk omdat ook de andere ongunstige omstandigheden daar mede debet aan zullen zijn geweest. Een exacte berekening is in dit geval niet te maken, reden waarom de vergoeding voor vermogensschade schattenderwijs zal worden bepaald.

4.8 Daarnaast kan verzoeker uiteraard aanspraak kan maken op een aanzienlijke vergoeding wegens geleden immateriële schade. Er is sprake geweest van langdurig en ernstig seksueel misbruik dat verzoeker herhaaldelijk en gedurende meerdere vormende jaren is aangedaan en dat als ‘uitzonderlijk seksueel misbruik’ heeft te gelden. Duidelijk is dat dit seksueel misbruik van grote invloed is geweest op zijn welzijn en functioneren. De toekenning van compensatie is niet alleen bedoeld voor een min of meer objectief vast te stellen nadeel, maar ook ter verkrijging van genoegdoening en herstel van een geschokt rechtsgevoel.

4.9 Alle feiten en omstandigheden afwegend komt de Compensatiecommissie tot het oordeel dat betaling van een bedrag van €70.000,- voor zowel materiele als immateriële schade geadviseerd dient te worden

4.10 Verzoeker heeft een nota ter hoogte van €7.435,23 inclusief kantoorkosten en BTW overgelegd aan de Compensatiecommissie ter zake van kosten van rechtsbijstand gemaakt in het kader van het aanvragen van de financiële compensatie. De Compensatiecommissie is van oordeel dat dit bedrag aan de te hoge kant is gelet op het feit dat voor de aan reizen bestede tijd het volledige, vrij hoge uurtarief ad €245,- exclusief kantoorkosten en btw in rekening wordt gebracht, terwijl de uren die door mr. Van Oel aan het ‘opstellen van gronden bezwaar/beroep’ zijn besteed in de klachtenprocedure niet voor vergoeding in aanmerking komen in het kader van de Compensatieregeling. Aldus komt naar het oordeel van de Compensatiecommissie een bedrag ad afgerond €6.100,- inclusief kantoorkosten en btw ter zake van de redelijke kosten rechtsbijstand voor vergoeding in aanmerking.

5. Slotsom

5.1 De Compensatiecommissie heeft kennisgenomen van alle stukken in het onderhavige dossier en is op grond daarvan tot het oordeel gekomen dat de onderhavige aanvraag gelet op de bepalingen van de Compensatieregeling dient te worden ingedeeld in categorie 5 als 'uitzonderlijk seksueel misbruik' en dat de hierna te vermelden bedragen voor betaling in aanmerking dienen te komen.

5.2 Betaling van compensatie en kosten van rechtsbijstand geschiedt zonder dat van de verzoeker tot compensatie finale kwijting ter zake van schadevergoeding wegens seksueel misbruik wordt verlangd.

5.3 Deze beslissing van de Compensatiecommissie geldt als bindend advies voor verweerder en is noch voor verzoeker, noch voor verweerder vatbaar voor enige vorm van beroep bij de Compensatiecommissie.

6. Het advies

De Compensatiecommissie komt tot een indeling van de aanvraag van verzoeker in categorie 5 als 'uitzonderlijk seksueel misbruik' en adviseert verweerder binnen zes weken te rekenen vanaf de dag na deze uitspraak:

- een bedrag van €70.000,-- te betalen aan verzoeker, alsmede
- aan de advocaat van verzoeker een bedrag van €6.100,-- te betalen ter zake van kosten van rechtsbijstand.

Deze beslissing is geweest door de Compensatiecommissie in de samenstelling mr. B. H. (voorzitter), mr. D.J. van der K. en mr. K.H. F., bijgestaan door mr. E.B. S.-van C., griffier, op 16/11/2016 en is ondertekend door de voorzitter.

voorzitter